Ч. 213 (13.758). Львів, понеділок 13. серпня 1934. Poсztowy opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

До Берези Картуської з Рогатинщини.

В половині липня ц. р. арештували в Рогатині студентів: Любомира Прокоповича, Івана Ошитка та Василя Шміґля і придержавши їх у слідчій вязниці в Рогатині, відставили всіх трьох разом скованих до Берези Картуської. В той час арештували в Рогатинщині 21 осіб, а саме дві студентки: Мовчанівну і Величківну, студентів В. Пирога, М. Лялька, І. Романова, С. Ґеґу, М. Чубатого, І. Школяря, М. Ґеля, Д. Дубика, Т. Олійника, Назара Якимця, І. Ромаха, М. Кульчицького, М. Грицишина, і двох братів Щербанюків. Всіх після 2-тижневого арешту в Рогатині звільнили, а задержали дальше тільки Кирила Бертія.

Нове греко-католицьке єпископство.

Близьке іменування о. А. Хири єпископом на Закарпатті.

В найближчому часі — як повідомляє „Н. Зоря" — мають утворити гр.-кат. єпископство в Хусті, у східній частині Закарпаття. Вже від довшого часу закарпатські українці старалися за утворення цього єпископства, передовсім много-заслужений діяч о. прелат Августин Волошин. Чехословацький уряд поставився прихильно до того проєкту. Справа зайшла вже так далеко, що уряд приділив на це маєток б. мадярського примаса. Намічений кандидат на єпископа о. А. Хира, визначний закарпатський діяч. В церковних кругах панує думка, що після нового гр.-кат. єпископства Ап. Столиця піднесе ужгородське єпископство до значіння митрополії. Митрополитом має стати ужгородський владика Преосв. А. Стойка. В цей спосіб закарпатська Митрополія обійматиме архиєпархію в Ужгороді та дієцезії в Пряшеві і Хусті.

Додаткові вписи до всенародніх шкіл Рідної школи.

Чимало батьків не встигло перед вакаціями вписати своїх дітей до всенародніх шкіл „Рідної Школи". Щоби й іхнім дітям уможливити користати зі шкіл „Рідної Школи", головна Управа „Р. Ш." оголошує додаткові вписи до всіх шкіл „Р. Ш." в днях 15, 16, 17 і 18. серпня ц. р.

Звертаємо на це увагу головно відміських батьків в надії, що громадно повписують свої діти передовсім до вищих кляс (IV., V., VI. і VII. кл.) всенародніх шкіл „Р. Ш.".

Для незаможніх найдальше йдучі полекші!

З огляду на поголоски, начеб цього року мало бути продовження вакацій, заявляємо, що ніякого продовження не буде і правильна наука у всенародніх школах „Р. Ш." починається 20. серпня ц. р.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Заборонення церковних процесій.

З Жовківщини пишуть нам:

З розпорядку папи Пія XI. можуть католики доступити в цьому ювилейному році повного відпусту, якщо в процесії відвідають три церкви, відмовлять приписані молитви і сповнять ще інші вимоги. На основі того, як це врештою було у звичаю від давних часів, вірні під проводом своїх душпастирів почали відвідувати в процесійному поході найближчі сусідні церкви. Теперішній жовківський староста п. Емерик, добачив в таких релігійних походах нарушення закону про зброї. Він скликав 19. липня ц. р. деканів, розуміється, тільки українців, зі свого повіту і велів їм повідомити підвладний клир, що заборонює процесійні походи з одної церкви до другої з нагоди ювилейного року, а тих, що уладжують такі походи, буде потягати до карної відповідальности. Дозволив тільки на обхід місцевої церкви.

Той сам староста зробив ще й таке. 25. травня запросив до себе оо. деканів свого повіту і подиктував їм розпорядок, яким заборонив в день Зелених Свят, при поминках за поляглих в часі визвольної війни наших вояків, уставляти в церквах могили, катафальки, хрести, в церкві і на цвинтарі виголошувати промови, крім проповіди. Тим разом староста не покликувався уже на ніякий закон. Розуміється, що послушні оо. декани без найменшого спротиву сповнили волю старости й обіжником повідомили душпастирів про розпорядок староства. Слід ще додати, що ті обіжники декана доручувала адресатам поліція за зворотним рецепісом. Досі така процедура ніде не була практикована.

Торік з доручення того самого старости постерунки повідомляли декотрих душпастирів, що староство заборонило співати Службу Божу в дні 1. листопада за упавших у війні наших вояків, а дозволяє того дня тільки відправляти богослуження.

Перед неминучою II-ою японсько-російською війною.

Львів, 11. серпня 1934.

В одній із телеграм читаємо:

„Доконаний під Харбіном атентат на японський потяг з муніцією викликав арештування моск.-совітських залізничих урядовців. У Манджу-ко чути щораз голосніше домагання, щоби східню залізницю проголосити власністю манджурської держави. Японія вичікує лише на вислідн слідства в справі замаху на потяг і коли покажеться, що дійсно совітські службовики були замішані в історію замаху, безумовно проголосять перехід залізниці на манджурську власність. У Харбіні не сумніваються, що Японія не випустить з рук дуже доброї нагоди, щоби відібрати Совітам східню залізницю".

Інша телеграма з Токіо каже:

„Речник японського міністерства закордонних оправ заявив перед пресою, що хоча уряд у Токіо ще не прийняв постанови, щоби вистосувати під адресою Совітів „поважну перестороту", як про це писав недавно щоденник „Ніхі-Ніхі", а проте уряд дійсно призадумується над цією оправою тому, що дотеперішні зусилля японської дипльоматії у зносинах зі Совітами не дали бажаних вислідів. Врештою — становище уряду, що треба „перестерігти" Совіти, має за собою підтримку цілого японського народу".

А згаданий японський часопис писав, що „японський уряд зразився провокаційною політикою, яку Совіти ведуть супроти Японії, політикою, яку виявлюють совітські перелети над манджурською територією, острілювання манджурських кораблів на ріках Амурі і Сунґарі, перетягання переговорів у справі продажі східньо-китайської залізниці та совітська пресова кампанія, звернена різко проти Японії".

Знову інша телеграма, цим разом з Льондону, приносить звістку, що совітський уряд відкинув пропозицію японського північно-сахалінського Т-ва для експльоатації оливи, щоби продовжити на дальших 15 літ концесійну умову, якої термін кінчається 1936 року.

Льондонські дипльоматичні кола — читаємо у тій звітці — є переконані, що Японія може

зректися тої умови з господарських мотивів, але не може — зі стратегічних. На випадок, колиб Совіти не змінили свого відмовного становища, треба бути приготованим на нове ускладнення ситуації; однак ледви чи Совіти бажають собі того і тому певне хотять лише виторгувати кращі умовини, — хіба, що схотять концесії на Півн. Сахаліні відступити американському концернові „Стандард Ойль Компані" і в той спосіб засіяти нову кість незгоди між Японією та Злученими Державами.

Але ось з Риги повідомляють, що 6. ц. м. у Хабаровську далеко-східня червона армія святкувала шумно свій „5-тилітній ювилей", а її командант ген. Блюхер виголосив при цій нагоді войовничу промову про готовість в кожній хвилині відперти замахи „ворога"...

І можна би без кінця цитувати звістки, які напливають до часописів з усіх сторін світа та які всі в один голос говорять про дальше загострення відносин на Далекому Сході, конкретно, про дальше загострення відносин між Японією та Совітами. І залишаючи на боці алярми ласої на сензації преси, що ось-ось нині-завтра вибухне війна між тими державами, — холодно і тверезо, на підставі фактів, треба ствердити, що розвиток подій на Далекому Сході наближується до свого неминучого кінця: боєвого удару між Японією і Совітами. Цей кінець неминучий тому, бо японсько-совітський конлікт є конфліктом трівким, торкається найістотніших інтересів обох сторін і полягає на ріжницях, яких не можна вирішити мирним шляхом при територіяльно-імперіялістичній структурі московсько-совітської великодержави, ані її імперіялістичному ідеольогічному характері.

Послідовна реорганізація гасла: „Азія для азіятів", потреба і власних сирівців і нових ринків промислового збуту і нових кольонізаційних теренів для надвишки свого населення, усе це примушує Японію закріплювати екзистенцію Манджу-Ко. Той реалізаційний план каже Японії втягати у сферу своїх впливів і зовнішню і внутрішню Монголію та відтискати Росію від Тихого Океану і сумежних провінцій. До цієї боротьби прилучився ще момент боротьби проти пропаганди комуністичних ідей, яка стає вже поважною проблемою внутрішнього японського життя.

Знають про це у Совітах аж надто добре. Весь совітський „пацифізм", уся „льояльність" супроти західного світа капіталу і міщанського світогляду, вся метаморфоза в промотора ревізіонізму на становище найпалкішого оборонця версайського мира і післяверсайської політичної системи, вся та дивоглядна тактика, яка захоплює французів і всю соціялістичну та жидівську пресу в широкому світі, — все це діється під впливом страху перед війною з Японією. Весь нинішній крик Совітів з приводу труднощів, які має Франція з реалізацією свого „східнього пакту", це крик переляканого партнера, який хоче мати якнайбільше якихнебудь ґарантій, що його західна границя „мурована", що на

заході він має сильну опору в цілій штуд... комбінації пактів, і що на випадок найгіршого лиха — війни з Японією — прийдеться мати до діла бодай лише з одним фронтом.

Марево цього фронту страшить днем і ніч у Москві. Але воно настільки реальне, що ним займаються — і в усіх інших столицях Старого і Нового Світа.

Ідея Гінденбурґа.

Смерть великих людей підносить людство понад дрібницями щоденного життя. А в особі Гінденбурґа зійшов „найбільший німець нашого часу", як говорять католицькі єпископи у своїм пастирськім листі.

Смерть Гінденбурґа примушує забути події 30. червня в Німеччині та останні трагічні події в Австрії. Смерть Гінденбурґа є безмірно великою втратою для Німеччини, і вислови співчуття, що надходять з усіх кінців культурного світу, можуть справді бути щирими.

Гінденбурґ належав до тих великих людей, що втілюючи національну ідею своєї доби, обєднюють довкола неї дійсно цілу націю. В добі світової війни Гінденбурґ став для Німеччини тим, чим був адмірал Тоґо для Японії та Петлюра для України в часі визвольної війни. Не робить між ними в цім відношенні ріжниці і те, що Тоґо лишився побідником, а Гінденбурґ і Петлюра мусіли нарешті уступити перед надміром ворожої сили. Але національна ідея кожного з них лишилась непереможною і лишилась дороговказом у дальшій боротьбі нації.

Смерть Гінденбурґа примушує забути все другорядне і неістотне з його життя після світової війни і підносить на належну височінь його історичну заслугу — перемогу над масами російської армії. Для московської поразки під Таненберґом важко знайти порівнання в новітній історії. Її скорше можна порівняти з перемогами греків над персами, що охоронили цілу тодішню античну культуру Европи.

Коли всякі соціялістичні теоретики російської революції, на жаль і деякі українські між ними, твердять, що російська революція вибухлаб і в разі перемоги Московщини над Німеччиною, то цим вони признають органічність російської революції, її спільноту для нації гнобителів та пригноблених, отже повертаються до „адиаво кателка". Ці „теоретики" зраджують цілковите незрозуміння самої істоти московського деспотизму. В дійсності в самій московській нації не було ніякої революції в европейськім розумінню цього слова. Сталася лише зміна деспотичної верхівки в супроводі бунтів і безмежного проливу крови. Але заразом з тим відбулися революції поневолених націй проти Москви.

Нема сумніву, що українці та інші поневолені нації зрушили з середини силу московської деспотії і цим причинились в деякій мірі і до поразки при Таненберґу та інших поразок російської армії у світовій війні, але без цих поразок, без знищення збройної сили московського імперіялізму, не булоб ані самостійної Польщі, ані Фінляндії, ані Прибалтійських держав, ані переходової державної самостійности України та інших націй, що стогнуть тепер у московськім ярмі.

Московська нація, себто її політично організована шовіністична верхівка, вибачала впродовж століть своєму уряді все за виїмком поразок московського імперіялізму. По поразках в японській війні московська нація зажадала контролі над акцією московського імперіялізму у вигляді Державної Думи, і справді накопичила повалені матеріяльні засоби для світової війни. По поразках у світовій війні провід московським імперіялізмом перейшов через руки лібералів і соціялістів, щоб опинитися остаточно в руках

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

А. Є. ЗАРІН. 3

Куплена слава.

Оповідання.

В ясно освітленій салі під звуки румунської орхестри Ґдовський переповів Шуґаєві все, що розказав йому Чулков. Шуґаєв попав просто в екстазу.

— Може і в ґазетах почнуть писати! — сказав він.

Ґдовський усміхнувся

— Ну, до цього ще далеко. У цей журнал критики не заглядають. От трохи пізніше видаш окремою книжкою, а там попадеш і в поважний журнал. Тут тебе вже й критики зайдуть. Будуть статті, замітки замітки — створиться імя!

Шуґаєв навіть прижмурився і з широким обличчям, рудими вусами і опухлими щоками скидався на товстого кота.

Я тебе озолочу, Тимоше! — сказав він від серця.

Ґдовському раптом прошибнула думка.

— А покищо, я хотів попросити в тебе 500 рублів.

— Будь ласка! Зараз-же? — він витягнув з портеля 200 рублів. — Решту завтра. Зайди до бюра.

Коли Ґдовський вернувся до дому і передумував враження цього вечора, йому нараз стало боляче й гидко. За те, що він перетерпів, усі хвалитимуть Шуґаєва, а ця товста свиня буде приймати похвали в той час, коли вони поправді належаться тільки йому — Ґдовському.

Це продажа первородства за миску сочевиці!...

Він перевертався на своєму ліжку і відчував безнадійний смуток. Сумні образи почали пересуватись в його уяві. Він задумався. В пригнобленій душі відбувався творчий процес, а в годину пізніше заспокоєний Ґдовський думав: „Завтра почну знову писати. Я пишу для себе і не можу не писати. Завтра засяду за стіл!" — І він заснув.

V.

Ґдовський написав і продав Шуґаєві ще дві повісти, які той помістив зараз-же: одну у Степанова, другу в „Зірниці".

Виявилось, що Шуґаєві дуже легко поміщувати свої твори: міліони виказували і тут свій таємний вплив, не беручи під увагу навіть талановитости.

Видавці потайки розраховували на випадок кризи на підтримку такого співробітника і вже навіть не робили ніяких церемоній з ним щодо гонорару.

Шуґаєв був у сьомому небі. Коли він побачив на великих сторінках журналу довгими шпальтами надрукований роман і під ним підпис „С. Шуґаєв", він просто побіг до Ґдовського і бомбою влетів до його помешкання.

У бобровій шапці, з шаликом на шиї, він пристанув посеред вітальні, вимахуючи журналом і радісно закричав:

— Надруковано! І прізвище під ним! Тепер кажи: я — письменник! Тимчику, якаж бо то радість. До нового року кожного тижня і на окладинці і в числі і в оголошеннях скрізь — Семен Шуґаєв! Дай, я обійму тебе.

І стиснув Ґдовського у своїх обіймах, мало що не поломав йому ребер.

Ґдовський узяв до рук журнал і почав переглядати свій роман з якимось невиразним смутком. Йому пригадались враження, що під їх впливом він писав цю річ. Надхненні пориви, сльози і тиха радість, і от воно надруковане, але під тим не його імя, а якогось там Шуґаєва. І він не дуже приязно глянув на свого гостя, а цей у радісному схвилюванні скорим кроком ходив по вітальні, неогрябний, величезний мов слон у клітці і зворушено патякав:

— Тепер вже Чуґуєв повірить, а Анохов баньки з дива витріщить. Ха-ха-ха! То значить, Тимофею Аркадієвичу, і сказать тобі не вмію, який я радий! Всіх обіймав би і цілував! Дійсно! Запросив Степанова на обід, обіцював: печеного кабана витащу на стіл, устриць, марципанів! Відмовився старенький, а яб не пожалів гроші на гостину! Бігме! І кажу тобі, як всі мені ґратулювали, як вихвалювали роман!

Шуґаєв затих, поглянувши на Ґдовського, а потім погрозив йому пальцем.

— Заздриш! — сказав він.

Ґдовський вибухнув.

— Та чого?! Адже я знаю, що знаю, а за все інше начхать!

— Ну, дивись, Тимоше — ніжним голосом сказав Шуґаєв: — коли знаєш, то вже тримай у секреті. Га? Адже я за цю свою радість гроші плачу.

— Розумію! — сухо відповів Ґдовський і в цю хвилину йому захотілось вхопити Шуґаєва і викинути за двері, але він стримав себе і слабо всміхнувся.

Шуґаєв знову повеселішав.

— Ну, так я піду, сказав він прощаючись з Ґдовським і докинув: — може тобі гроші треба?

Ґдовський здрігнувся, начеб його вдарили.

— Ні, спасибі!

— А то я...

Але Ґдовський стримав його рухом руки.

— Ну, то вибачай, коли так, — сказав Шуґаєв.

Ґдовський відпровадив його до дверей і вернувшись у вітальню, стомлено кинувся на отоману.

Чому було йому так неприємно бачити підпис цього дурня під своєю річчю? Щож таке імя? Пустий звук? Але що йому неприємно, тяжко і образливо — це він тепер відчував ясно. Немов він відрікся від рідної дитини і допустив до того, щоб другий приняв її за свою. Немов він жінку продав.

(Продовження буде.)

большевицької Москви. І справді в боротьбі проти поневолених націй большевизм показався найвищою формою розвитку московського імперіялізму. Але небезпечного іспиту поза межами СССР большевицький імперіялізм старанно уникає.

Погром російської армії, започаткований під Танненбергом, та остаточне розбиття московської вязниці народів забезпечували їм державну незалежність, вільний національний розвиток і матеріяльний добробут. А разом з тим перемога німецького війська під проводом Гінденбурга над Росією забезпечувала Німеччині і ті життеві можливости, які вона втратила на заході та в кольоніях. Перемога Гінденбурга над російською армією відкривала необмежені можливости для розвитку продукційних сил не лише самої переможеної Німеччини, а й цілої Европи.

На превеликий жаль західні держави, перемігши Німеччину, зруйнували і наслідки великих діл Гінденбурга на сході. Спроби відбудувати „єдину неделіму", хоч і в обмеженім виглядї, а пізніше признання влади Москви над сімдесятьма міліонами ріжнонаціональних невільників, довели нехибно не лише до сучасної господарської руїни Німеччини, а й до цілої европейської та світової крізи.

Гінденбург помер в часі надзвичайно тяжкім для Німеччини, коли Східне Льокарно має дати політичне затвердження господарської руїни Німеччини, провести цілу німецьку націю під ярмом нового східньоевропейського пакту при радісних окликах большевицьких приятелів в Парижі. Франко-большевицькі автори Східнього Льокарна гадають, що прийшла найбільш сприятлива хвилина зігнути чи зломати Німеччину, вимусити від неї признання її безсилля, упокорити її уряд перед цілою нацією.

Чи зможе відкинути Німеччина ганебну вимогу підписувати пакти під диктатом Літвінова та Барту? Пророкувати тепер тяжко навіть найбільш безсумнівні річи. До тогож німецька політика супроти Москви мандрувала інколи в останнім часі досить дивними шляхами.

Можна сподіватися у всякім разі, що смерть Гінденбурга прокине в Німеччині його ідею. Рішення німецького уряду поховати героя в середині величнього памятника на полі Таненбергу може бути не лише символічною маніфестацією вірности ідеї великого вожда, але й дійсним твердим зворотом в напрямку ціеї ідеї.

Найбільш небезпечно в сучасній Европі бути кволим чи нерішучим, це знають всі ті, що так горячково зброяться. Але ледви, чи хтось може припустити, що Франція піднесе зброю проти Німеччини, щоби примусити її до „пакту" з Москвою, після того, як рапальський і берлінський пакти остались на ділі клаптиками паперу без змісту.

Пан Барту витягнув найтяжчі дипльоматичні гармати, щоби розбити німецький та польський спротив проти Східнього Льокарна, але можна сподіватися, що тим скорше він вистріляє свій політичний порох. Його намагання накопичити можливо більше доконаних фактів та перебраних зобовязань для Франції, показують досить виразно його страх, що ізоляція Німеччини треватиме коротше ніж панування Еріота з його большевицько-соціялістичним бльоком у Франції.

Треба сподіватися, що ідея Гінденбурга переможе, що він помер не для того, щоби не бачити ганьби упокорення Европи перед Москвою.

М. Данько.

З польської преси.

Курієркові анальфабети з „Редути".

Від кількох тижнів виходить у Львові новий польський часопис, тижневик „Редута". Хоч у підзаголовку сказано скромно, що це „суспільно-політична" газета, пішла по місті звістка, що це орган польських військових і тому в нинішніх політичних обставинах має наче півофіціяльний характер. Через те й стали люди поважно ставитися до того, що той орган пише, — очікуючи, очевидно, й від нього, що зміст буде поважний.

Але швидко показалося, що вся та „Редута", це якесь непорозуміння: або неправдою є, що це орган кол, які повинні теж дбати за поважне представництво друкованого слова перед прилюдною опінією, і що це орган одиниць, які компромітують гурт, під який самочинно підшиваються, — або теж одиниці, яким віддали орган в руки, надуживають терпеливости паперу і спекулюють на повній ігнорації читачів.

Нас цікавить, очевидно, становище того часопису до українських справ. І ось від кількох чисел забирає там голос якийсь такий „спец", який навіть для краківського „Курєрка" з його специфічним підходом до укр. справ був би може надто анальфабетичний. Невідомо, що переважає в автора тих українożерних вискоків — злоба, чи тупість, — але одно і друге є характеристичне для уваг, які він робить на українські теми.

Кілька днів тому зреферували ми „Редуту" у малому фейлетоні — бо тільки туди годилися її вигуки. Нині (у 6. ч.) находимо там свіжий „цукорок": міркування з приводу останнього поклику Митрополита. Вже сам вступ виставляє авторові свідоцтво на його знання українських справ, про які береться писати:

Кожний здорово думаючий і неупереджений громадянин нашої держави — не міг зрозуміти того, що досі ні разу не забирав голосу о. митрополит Шептицький у справі терористичних замахів і саботажів української молоді... Ні разу не падали з гори св. Юра слова осуду або перестороги..."

І т. д. у тому дусі. Ш. автор видно є перекований, що історія світа почалася з моменту, коли він став референтом українських справ у „Редуті". Поняття не має про Пастирський Лист цілого українського Єпископату в 1930 році; нічого видно не знає про істнування вже 4-ий рік у Львові органу Митрополита Шептицького „Мети", який авторитетно виясняє погляди св. Юра; що в тому органі (і в „Ділі") був вже близько два роки видрукований голосний „Лист до Молоді", нічого не знає про історію, ідеольогію і завдання здвигу У. М. Х. і кампанію, яка довкола нього велася; про історію і цілі КАУМ-у — і т. д. і т. д.

І такі анальфабети авторитетним тоном сміють підносити закиди проти найчільніших постатей, маючи за собою лише одну кваліфікацію: курієркове виховання у зоольогічній ненависти до всього українського...

Всеукраїнський Національний Конґрес.

(Нарис програми праці Конгресу.)

III.

(Докінчення.)

СЕКЦІЯ БОРОТЬБИ З ГОЛОДОМ.

Загальний реферат про голод на Україні — його причини, розміри, жертви, наслідки і вплив на життя і політичне становище українського народу в сучасному і майбутньому.

Огляд діяльности голодових комітетів і цілої акції для боротьби з голодом. Її наслідки, недостачі і потреби.

Проект заходів Всеукраїнського Національного Конгресу та Центрального Всеукраїнського Секретаріяту у справі голоду. Проекти заходів цих установ, як зарадити голодові. Акти Конгресу в справі голоду на Великій Україні характеру міжнароднього. „Чорна книга" голоду.

Продовольчі трудноші на інших українських територіях. Можливі виступи Всеукраїнського Національного Конгресу в цій справі перед дотичними державами. Допомога з інших українських теренів. Голодування серед безробітної еміграції і незабезпеченої студіюючої молоді по великих містах. Можлива поміч натурою з українських теренів. Національні їдальні

СЕКЦІЯ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ.

Загальний реферат про стан здоровля українського населення на всіх теренах, за океаном і на еміграції. Смертність і число народин. Найбільш поширені хороби серед українців, причини їх і боротьба з ними. Можливі і потрібні постанови і акти Всеукраїнського Національного Конгресу. Акція для боротьби з туберкульозою, алькоголізмом, куренням. Пропаганда гігієни. Фізичне виховання.

Українські національні лікарні і санаторії. Розбудова живців і літнищ на українських теренах.

Наслідки голоду на Великій Україні і оздоровлення майбутніх поколінь.

Реґістрація українських медичних сил.

СЕКЦІЯ СУДОВА.

Має виробити законопроект про орґанізацію Верховного Національного Трибуналу, який, за згодою сторін, а в окремих випадках, з почину Ґенерального Прокуратора, переводить слідство і виносить рішення (морально-правного характеру) у справах національної зради, шкідництва, компромітації національного імени і т. д., а також у справах цивільних, коли сторони добровільно піддадуться юрисдикції Трибуналу.

Підготовляє реферат про статистику злочинів серед українців, їх характер, причини та засоби боротьби з ними. Реферат про орґанізацію установ, що опікуються вязнями у вязниці і після скінчення кари.

СЕКЦІЯ ЦЕРКОВНИХ СПРАВ.

Має виготовити для Конґресу загальний реферат про стан церковної справи на всіх наших землях і проект можливого її урегулювання. Знищення церкви на В. Україні і питання про майбутнє духове життя українського народу. Проект створення Всеукраїнської Церковної Ради.

ЗАГАЛЬНІ ЗАУВАЖЕННЯ.

Декому може видатись така програма занадто широка. Але, з другого боку, фахівці в окремих галузях, а також реальне життя безсумніву вкажуть ще багато важливих питань, які цією програмою непередбачені. Нашим бажанням було — висунути ті хоч найголовніші справи, які перед Конгресом мусять перейти, оскільки Конгрес поставить перед собою завдання — осягнути до цілости українського життя.

Мусимо собі усвідомити, що плянуємо велике діло: на Конгрес, хоча й символічного, але уперше зійдеться дійсно **Соборна Україна**. Буде тут Велика Україна зі своїми широкими перспективами і питаннями сучасної трагедії і таємної майбутньости, прийде педантична і конкретна Галичина з ріжноманітними потребами свого пляново розбудованого і розгалуженого життя, прийдуть люди зза Океану і привезуть нам свої, досі взагалі невідомі тут питання, зявиться та-

Австрійський леґіон нац.-соц. розвязаний.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. Бюро Аваса повідомляє з Берліна, що управа націонал-соціялістичної партії заявилася за розвязанням австрійського леґіону. Розвязано теж управу австрійської партії нац.-соціялістів з осідком у Мінхені. Нема сумніву, що розпорядок щодо розвязання австрійського леґіону та згода австрійського уряду на посольство Папена у Відні стоять у тісному звязку. Одначе розвязання леґіону не рішає долі леґіоністів, тому завданням нового німецького посла у Відні буде перевести переговори щодо повороту тих еміґрантів, що находяться тепер в таборах під строгим наглядом міліції.

—o—

Наради австрійських монархістів.

Паризькі телеґрами австрійських часописів потверджують вістку, що бувша цісарева Зита скликала родинну нараду до Піяноре біля Віяреджо. На другий тиждень вона буде на послуханні у папи в Кастельґандольфо.

В австрійських політичних колах зачувати, що на конференції Ґембеша зі Шушніґом, який виїхав до Будапешту, будуть обмірковувати справу повороту Габсбурґів.

—o—

ємний і мітичний Український Далекий Схід, стане уперше український Кавказ, прибуде, як завжди численна і галаслива всесвітня українська еміграція, з цілим кошиком своїх справ, важливих і невідкладних...

Отже мусимо бути готові, що діла буде дуже багато.

Але це не значить, що саме Перший Конгрес має всі ці справи вирішити. Власне, завданням Підготовчого Комітету буде — вибрати з них найважніші і найпильніші. Згори можна сказати також, що багато навіть пильних питань відпаде, бо на час Конгресу вони не будуть належно підготовані. Багато, знов, готових справ на перший Конгрес не попаде, бо згори можна буде передбачити, що на реалізацію їх Конгрес не зможе асигнувати грошей. І власне тут пічнуться головні бої.

РІЖНОМАНІТНІ СПРАВИ.

Далі — не всі справи перший Конгрес мусить вирішити **остаточно.** Багато із них він, із загальними вказівками, передасть на розвязання свому Виконавчому Органові — Центральному Секретаріяту Всеукраїнського Національного Конгресу.

Не закриваємо очей на те, що деякі із накреслених завдань величезних труднощів (боротьба з голодом), деякі мають стати програмою для цілих поколінь (оздоровлення населення після голоду), але коли йде про поважну політичну працю, мусимо мати далекосяглі пляни.

Не повинні ми також лякати себе труднощами **підготовки** всіх накреслених вище питань. Не забуваймо, що вся попередня наша культурно-національна праця і 15 літ після війни, не минули для нас цілком даремне. Маємо нині своїх фаховців у ріжних галузях — маємо правників, педагогів, економістів, лікарів, маємо високі школи, маємо високошкільних професорів. Маємо — далі — цілий ряд товариств та установ — у краю і на еміграції, — що вже роками розробляють ріжні питання українського життя. Це — товариства правничі, історичні, фільольогічні, економічних студій, технічні, гігієнічні, лікарські і т. д. Деякі із них переробили велику теоретичну роботу (наприклад: Історично-фільольогічне Т-во у Празі недавно відбуло ювилейне 300-те засідання!); багато із них мають готові ріжні пляни та проекти. Відбулося — дасі — два великі наукові зізди у Празі; всеукраїнський Конгрес інжинірів у Львові; зізди десятків ріжних українських товариств, які винесли свої постанову, побажання, розробили пляни праці

АВТОРИТЕТНИЙ ОРҐАН.

Сотні молодих українських докторів та інжинірів писали свої дипльоми праці на актуальні українські теми. Але все це або лежить нерухомо і пилом припадає в деканатських шафах високих шкіл Европи або дожидає кращих часів у теках наших товариств або, в найліпшому разі, виконується на вузеньких теренах чи серед невеличких кружків ближчого членства, маючи аматорський характер.

Бо не було досі в українському житті тої авторитетної інстанції і тої **всеукраїнської трибуни,** звідки можна було-б голосити для цілої нації програму її праці та вищих досягнень. Не було того **виконавчого орґану,** що мав би авторитет, силу і можливість реалізувати ці програми та пляни серед цілої української нації, скільки можна її обняти сьогодні і завтра.

Отже все велике значіння Всеукраїнського Національного Конгресу в тому і полягає, що Українська Нація придбає в ньому цю авторитетну трибуну, а в образі Центрального Секретаріяту В. Н. Конгресу — той виконавчий орган, що матиме найбільшу силу і найбільші можливости для переведення постанов Конгресу у життя.

Отже, — кажемо, — маючи велику силу матеріялу переробленого і підготовленого, не так тяжко буде використати його для потреб Конгресу. Завданням Підготовчого Комітету буде лише віднайти і запросити до праці відповідних людей та відповідні існуючі товариства і уможливити цю працю хоча би мінімальними матеріяльними засобами.

ЩО ВЖЕ ЗРОБЛЕНЕ.

Не мусимо боятися мобілізувати біля Конгресу — як найбільше сил. Підготовчий Комітет — мобілізує інтеліґенцію, Конгрес — цілу націю.

В цім завдання цілого конгресового руху. Одна верхівка не витягне нації із тої прірви, в яку вона нині скотилась.

Коли мова про програму роботи В. Н. Конгресу, то мусимо мати на увазі, що поважну частину праці зробив недавно закінчений Український Жіночий Конгрес. Тут були доклади, що торкались, подекуди, майже всіх сторін народнього життя, причім Екзекутива Жіночого Конгресу має доручення і очевидно буде їх реалізувати. Отже не потребуємо робити подвійної праці. Ми повинні запросити до Центрального Підготовчого Комітету і до окремих секцій тих діячок, що стояли близько до подібної праці в Українському Жіночому Конгресі

ЧИ БУДЕ ЗГОДА?

У нас до останнього часу найбільше жахаються: чи погодяться, мовляв, між собою на Конґресі наші партії та групи. І от що цікаво ствердити: переглянувши цілий реєстр наведених питань, побачите, що майже на кожнім можуть цілком мирно працювати представники всіх наших політичних ґруп. **Аби лише була добра воля.** Звичайно, ріжниці в поглядах можуть бути, але зовсім не по лінії партійній, — лише в сфері доцільности чи кращої реалізації тої або іншої справи. Себто: можуть дуже добре сходитись у поглядах на речі люде ріжних партій і не погоджуватись між собою люди одної ґрупи.

Декого це навіть може розчарувати: а де ж, мовляв, самий „цимес" української „політики": де славнозвісна боротьба „есерів", „ес-деків" „буржуїв", „клерикалів", „гетьманців", „націоналістів" і т. д. і т. д. Як бачимо, вона з ділової програми праць Конгресу не випливає, іншими словами, — реальне українське життя цієї боротьби сьогодні зовсім не потребує. Коли беремося до **конкретного** діла, то бачимо, що воно дозволяє і навіть потребує праці **всіх і всіх!** А що до цієї пори ми, особливо на еміграції, сварилися, то пожалься Боже: бачимо ясно, що це робилося і робиться лише по „інерції" і через звичку, якщо залишились ще гуртки людей, що між собою колись розійшлися.

Цим ми не хочемо сказати, що Конгрес зівелює всі погляди та розходження.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 10

Що американець шанує і чим нехтує.

Історія з Колюмбією. — Відношення до жіноцтва. — Не охороняють дитячої праці. — Загальні висновки.

Муринів є у Зл. Державах 14 міліонів. Вони мають своїх 77 вищих шкіл і 13.680 студентів, 48.000 своїх учителів, 3.500 лікарів, 50 архітектів, 184 інжинірів, 148 винахідників і рисівників, 19.000 священиків, хоч щоправда — тільки 56.000 ремісників. Це числа, з якими немило прирівняти культурний рух навіть деяких чванливих народів.

Вже була мова про те, що американці не завагалися чотири роки воювати за освободження невільників. Але про закінчення розбудови держави важко було би говорити навіть провідному американському політикові. Правда, є гасло „Америка для американців", але „Америка" — то не самі Зл. Держави; це континент. Тільки, що оскома Зл. Держав не виявляється занадто яскраво. Одначе будова Панамського каналу доказує, що середуща Америка представляє для Зл. Держав неабияку вагу. Противилася будові каналу Зл. Держ. республика Колюмбія... Но-но, вмить вибухла революція в тій республиці (1903), яка створила нову державу — Панаму, в тому місці, де мав бути канал. 10 днів після своїх народин цю республику визнали Зл. Держави і вона не противилася будові Панамського каналу. Його відкрили на передодні світової війни 1914 р. Про апетити американців в Азії знаємо.

Американець виявляв до недавна для жінки велику формальну пошану. Він навіть в уряді не скидав капелюха; але коли у ліфті найшлася одна жінка між 40—50 мужчинами, то всі мужчини поскидали капелюхи. З відкритою головою стояв мужчина весь час, розмовляючи з жінкою на вулиці. Щоправда — від коли жінки добули там права, від коли вони в урядах і загалом у праці нарівні з мужчинами, від тоді вже і формальности так загально не обовязують.

При такій формальній уважливости до жінки важко зрозуміти, як можуть американські стейти обходитися без ясного права про охорону жінки при праці. Що поодинокі пявки всюди істнують, це відоме; але що люди вибрані до піклування суспільним ладом це терплять, а весь загал приглядається цьому байдуже — це вже менше зрозуміле.

Законодавство ріжних американських стейтів ріжниться щодо заборони нічної праці для жінок і щодо довготи жіночої праці загалом. Деякі стейти не мають і не знають ніяких обмежень для експльоатації жінки, а деякі управильнюють жіночу працю тільки в поодиноких ділянках, а в інших зовсім не вяжуть підприємців. Зі статистики, яку проголосило жіноче бюро у федеральному департаменті праці, виходить, що напр. у 1931 р. 43 стейти управильнюють так час праці жінок: одні на 8 годин денно, інші на 9, 10 і навіть 12 годин. Кілька стейтів приписують тільки для деяких галузей промислу довготу часу праці для жінок (Конектікут, Луізіяна, Мейн, Мінесота, Ню Йорк, Орегон). Мабуть зайва буде замітка, що одноцільне, людяніше законодавство в тому ділі було би вказане не тільки з гуманних мотивів, що жінка пересічно меншої фізичної видержливости й тому, що жінка звичайно ще й дома працює, — але й тому, що в часі теперішньої затяжкої кризи нема й для мужчин заняття. Буває, що жінка працює у фабриці, а чоловік вигрівається.

Може ще дивнішою видається дійсність, що американці вважають можливим дивитися спокійно на визиск дитячої праці. Найшлись би й ще деякі справи, які важко погодити з гуманністю, з піонірством і з демократизмом. А що американці формально залишаться надалі демократами, це замітне навіть по прилюдних виступах теперішнього президента держави, Рузвельта, того самого, що має малощо не диктаторські уповноваження.

Безперечно, що вразливість на деякі ненормальні явища, на недостачі чи суперечности притупили виїмкові умовини, що почалися в часі світової війни, коли то на гуманність не звертали занадто уваги, коли було чимало нагоди навчитися надужиття і корупції, коли увага американця була головно спрямована на погоню за майном, що теж свого роду сензу американізму.

Американець таких тонкостей часто навіть не примічує, а коли йому на них вказати, він пояснює, що занадто поверховний осуд співрозмовника. Може й так. Але знов запускатися в душу американця нелегко, не можна теж іти за власними, занадто субєктивними спостереженнями! Обєктивніше враження маємо, коли запримічуємо зверхні ознаки, звички, пориви, нахили, занедбання чи недогляди американця, які є до деякої міри відзеркаленням його душі.

Причину таких суперечностей можна всоф пояснити хіба тим, що американці не походять з однорідного пня. Хоч вони мають себе за націю, але вони не є окремою расою так, як напр. німці, англійці чи українці. Правда, ті, що були тут першими пионірами, що здобули майно й політичну позицію, мають себе за расу. Але американська нація має ще багато складників поза ними. Ця нація є мішаниною ріжних рас. Поки американці не стануть перетопленою в одно расою, до тієї пори у середині нації будуть — на мою думку — завжди суперечности духові й фізичні. В Европі багато народів всякало в себе тубильців чи тубильці зайшлих і витворювали однородну націю. Але — це була мішанина щонайбільше двох рас. Скільки часу треба та чи загалом можливе повне злиття всіх світових раз в одну одноцільну расу, це для себе зовсім окреме питання, до якого прихапливий спостерігач навіть не може забирати слова

ПРАЦЯ НА ДІЛОВОМУ ҐРУНТІ

Навпаки, можуть повстати і повстануть на Конгресі, як не на першім, то на другім, третім, такі кардинальні справи, що можуть визначити поважні розбіжности, але ці розбіжности можуть піти зовсім не по старих неактуальних лініях, як „с-р", „с-д", „буржуй" і т. д. Але, наскільки ці розходження породить реальне життя, то воно-ж буде вимагати й погодження та компромісу, бо реальне життя завжди потребує негайного рішення. Іншими словами, не буде часу на безконечні і на безплодні сварки, що тягнуться, як сьогодні, роками, коли ті, що сваряться, вже й забули про що їм ішло, — і почнеться нормальне політичне життя, з його необхідною дискусією, що мусить швидко кінчатись.

Досі дуже приємне враження робить, що Конгрес нічого не обіцює. Він не займається демагогією і не видає векслів. Навпаки, стверджує надзвичайно тяжке становище нації і каже: треба працювати! Систематичною і впертою працею можна, справді, осягти великі наслідки, але цього нації „збоку" ніхто не дасть: — ні фашисти, ні „угодовці", ні соціялісти — лише всі вони разом своїм трудом, солідарністю, і жертвенністю.

Таким чином, відпадає ґрунт для демагогії і верховодить принцип здорової демократії. Народ наш, у масі своїй, дуже добре знає, чого йому бракує.

Отже нехай через Конгрес він має змогу виявити свою волю і свій державно-творчий ґеній!..

Віктор Приходько.

Нові завдання жіноцтва.

Дбати за нові варстати праці для дітей.

Настав час, коли українське жіноцтво мусить повести ще більш плянову працю для загалу. Цієї праці вимагають сьогодні не проблеми емансипації чи жіночої амбіції, а **доля українських дітей і доля того середовища, від якого ця доля дітей залежить.**

Досі наше життя складалося так, що ні дівчина, ні жінка-мати цієї турботи особливо не відчували. Перед дівчиною стояло завдання „вибрати" собі чоловіка, а перед заміжньою жінкою — виховати людину. Варстат праці, хліб і політична боротьба були турботами мущин.

Сьогодні не те.

Сьогодні вже й дівчина мусить задуматися над власним варстатом праці. А цей варстат чи то чоловік чи то жінка можуть найти лише серед своїх — серед українців. Через те, що цих варстатів уже бракує, то однаково й жінки й чоловіки мусять брати участь у творенні їх як для себе, так і для існуючих чи майбутніх дітей.

Дівчата й замужні жінки, які про це не думають і в цьому напрямі нічого не роблять, допускаються злочину перед нащадками, **що терпітимуть безробіття й голод.** Таксамо, як вина за сьогоднішнє безробіття молоді в деякій мірі паде на старше покоління, та зокрема на жіноцтво, яке дбало лише про науку й виховання своїх дітей, зовсім не задумуючися над тим, де вони найдуть собі працю й хліб.

Крім цього, молоде жіноцтво має завданням виробити в собі, а старше в своїх дітях подекуди новий для нас первень праці, який росіяни перед війною назвали **трудовим первнем.** Цього первня, як побачимо далі, не маємо, а його якраз найбільше вимагає наше тяжке сьогоднішне становище.

Щоб українське громадянство було здібне витворювати необхідні в кожному моменті варстати праці для підростаючих молодих поколінь, наше жіноцтво вже сьогодні мусить подумати, як воно вестиме свою працю серед цього громадянства та як буде виховувати дітей.

Нинішні завдання жіноцтва є вже не тільки виховувати в родині добру людину, але й **творити для неї віно — новий суспільний устрій з відповідними варстатами праці.** Коли це відноситься загалом до всього українського жіноцтва, то жіноцтво північно-західних наших земель, де українська молодь не має ніяких варстатів праці і вже тепер сидить без роботи на шиї батьків, повинно над цим питанням задуматися особливо поважно.

Висновок для нас з сучасности, здається, ясний:

1) Якщо наше громадянство не сконсолідується, не загосподариться й не пройметься життєвою ідею „праці й хліба для молодих поколінь", вже нашим дітям буде бракувати місця серед українського народу, а наступним поколінням буде загрожувати заглада.

2) Якщо жіноцтво не візьметься негайно до виконання свого, згаданого вище, матірнього завдання, то й саме середовище — нарід, в якому шукатимуть собі місця й праці підростаючі діти, почне нидіти й загибати.

При цих перспективах жіноче серце повинно стиснутися від жаху й запалитися бажанням рятувати суспільство, а в ньому — молодь.

Питання поважне і йому повинен присвятити доволі уваги — жіночий розум та серце.

Питання дальшого життя й розвитку українського середовища, в якому повинні найтися місце і праця для наступних поколінь, у своїй природі є питанням політичним. Тому в силу речей українське жіноцтво мусить широко зацікавитися національно-політичною проблемою українського народу.

Отже українське жіноцтво не може лише придивлятися до змагань ріжних політичних течій, а мусить приєднатися до тих, що відповідають їхньому найвищому матірньому завданню — приготовити місце й працю для дітей у рідному середовищі, а саме це середовище забезпечити від нидіння й заглади. Себто зробити масово те, що вже зробили поодинокі українки, які беруть участь у національно-політичному русі та які покищо є серед нашого жіноцтва білими павами.

З другого боку, перед жіноцтвом стоїть питання про виховання нової людини, відповідньо до духа часу та його вимог.

Коли ми приймемо як аксіому, що сучасне життя українського народу, як і життя інших народів в умовинах, витворених на світі европейською культурою та економічно-політичною структурою, вимагають з одного боку — творити все нові варстати праці для надвишки населення, а з другого боку — виховати людей, здібних їх творити й користатися ними, — себто, коли все нинішне життя людства перейняте ідею і конечністю творчої праці, то й **провідною ідеєю виховання нашого дорОсту повинна бути для жіноцтва — національна трудова ідея.**

В. Островський.

Доляри з підкладом срібла.

ЛЬОНДОН, 11. 8. ПАТ. Як повідомляють з Вашинґтону, панує там погляд, що за оголошеним удержавненням срібла піде скликання міжнародньої конференції в справі стабілізації курсу срібла, а нового устійнення покриття банкових білетів, до якого буде влучене срібло. Слід надіятися значних закупів цього металю за границею.

ЛЬОНДОН, 11. 8. ПАТ. Скарбова влада оголосила, що нові долярові банкноти, випущені за срібному підкладі, появляться в загальній сумі 80 мільонів дол. На їхнє покриття скарб має 62 мільони унцій срібла, збчислених у відношенні 1.20 дол. за унцію. Дальші банкноти будуть випущені в міру закупна нових запасів срібла та в міру напливу срібла наслідком удержавнення цього металю.

В Австрії все по давньому

ВІДЕНЬ, 16. 8. ПАТ. На пресовій конференції віцеканцлер кн. Штаремберґ підкреслив, що австрійський уряд опанував цілковито ситуацію і готов відбити всякі атаки. Австрійська виконна влада доказала, що можна на ній полягати. При тій нагоді Штаремберґ подав остаточне число жертв, що полягли в останніх боях по боці уряду. Дійшло воно до 95 осіб, між ними 50 членів австрійського гайматшуцу.

ВІДЕНЬ, 11. 8. ПАТ Канц. Шушніґ зложив представникові аґенції Стефані важну заяву про свою внутрішню та закордонну політику. Він зазначив, що задумує продовжувати політику д-ра Дольфуса, особливо буде старатися вдержати добрі відносини з Римом. Шушніґ заповів свій приїзд до Італії.

—o—

„Із наших літнищ".

Жеґестів-Живець.

II.

Чому в Жеґестові багато священиків? — Санаторія перемиської гр.-кат. „Єпарх. Помочі". — Гостина п. сен. О. Кисілевської і п. Романчич. — Розбудова Лопати. — Пляжа. — Кермаш в Жеґестові-селі.

Жеґестів — є найкращим випочинковим літнищем і живцем у Польщі. Причиняється до цього положення, джерела й сама традиція. Жеґестівська вода є такою самою щавою як Криницькі джерела чи Мушинські з тою лише ріжницею, що має в собі багато магнетного заліза і лічить анемію. Тому, що тут мало місця, живець не міг розвинутися до ролі містечка, чи міста, як це сталося з іншими нашими літнищами. Тут царить спокій, брак руху, нервового життя, все настроює чоловіка лагідно. Длятого сюди приїздять літники, що не шукають забав, розвеселень, та ті, що не хотять описуватися щоденно іншими строями. Отже не диво, що Жеґестів вже перед війною назвали „священичим" живцем; бо тут справді для священиків найвідповідніше місце на літній відпочинок. І в цім році тут багато священства з цілої Польщі; не бракує також і гр.-кат. священиків та й протестанського пастора.

Але з священства найкраще уладилися священики греко-катол. перемиської епархії. Товариство Перемиська „Єпархіяльна Поміч" купило завдяки заходам пароха сусідньої Андріївки о. Івана Буґери півморгову, дослівно найкраще положену парцелю на півострові „Лапаті", який творить Попрад — втискаючись у чехословацьку територію — і минулого року побудувало „двоповерховий мурований „випочинковий дім", який тут називають „священичою санаторією". Проектодавцем і виконавцем цього „випоч. дому" був від „Єп. Помочі" якраз о. І. Буґера, якому належиться признання за цей здобуток та за безкорисну працю. Показалося, що цей скромний гірський парох не лише лемківською етнографією займається та про лемківський говір розвідки пише, але й має чималий купецький та організаційний хист. Нині санаторія готова, довкола огороджена, люксусово, як на наші відносини, вивінувана (бо на взір „здройового дому"), притім має електричне світло, водопроводи, воду зимну і теплу, лазенки, власну кухню, яку ведуть у своїй управі Сестри Служебниці Пр. Д. М. (як у Трускавці) і т. п. А щоби священики мали де відправляти Службу Божу, то в санаторії є каплиця, яку „Єп. Поміч" вивінувала ризами й утварю церковною.

В цім році санаторія перший рік чинна, але вже від першого місяця сезону повна гостей; священиків і світських, українців і поляків. Управа санаторії приймає лише католиків до себе — без огляду на національність. Хоча сана-

торія призначена в першу чергу для священства перемиської дієцезії, то все таки першим літником-священиком був парох із львівської архиепархії, а з перемиської крім кількох професорів з дух. семинарії нікого досі не було. Дім цей має м. і. модерно уладжену салю принять — гостинну, до якої можна впровадити і найбільш вибагливого гостя. А гості часто туди заходять, передусім латинські священики з Познанщини, що лікуються в живці; вони радо прислухуються Службам Божим у церковнословянській мові.

З українських гостей заглянули сюди в липні п. сенаторка О. Кисілевська і канадійська українка п. Ганка Романчич, що приїхала з Канади на жіночий Конгрес до Станиславова. Тому, що п. Романчич, як відомо, вже уроженка канадійська, забажала після Конгресу пізнати з автопсії свою Батьківщину і їздила з п. Кисілевською по краю. Приїхала теж пізнати і західні окраїни нашої території, тобто на Лемківщину, до Злоцького і до Криниці. А о. крил. Іван Качмар привіз її також і до жеґестівської священичої санаторії, яка їй незвичайно подобалася. І свої вислови захоплення вписала на просьбу Сестер на памятку до „Памяткової Книги" санаторії.

В цей спосіб „випочинковий дім" перемиської „Єпарх. Помочі" став мимохіть українським репрезентативним домом і перед чужими і перед своїми. І тому треба берегти сторінку тої репрезентативної вартости „дому, хочби й це „Єп. Поміч" і дорожче коштувало.

Ширше українське громадянство повинно би поцікавитися цією новою „санаторією", тим більше, що чинна вона буде впродовж цілого року, бо в Жеґестові є також зимовий сезон. Починає тут розвиватися саночковий і лещетарський спорт у зимі, як у Криниці. Отже лещетарі мали би точку підтримки. При тім околиця прекрасна, а лемки це такий нарід, що як до нього хто наблизиться, набере сантименту до нього і полюбить його.

Санаторія, тобто півостров Лопата, віддалені півтора км. від лазничок у живці, але пляжа над Попрадом лише на Лопаті, куди всі ходять купатися. Тут пересувається тепер розбудова живця, а побіч дому „Єп. Помочі" будує величавий випочинковий дім кооператива урядовців львівського нафтового товариства. Коли вийти на гору, що над Лопатою, то отвирається чудвий вид на лемківські села по чеській стороні Попраду; у стіп села Липник, дальше Старина з мурованою церквою, а ще дальше проти Милика просторе село Леґнава, де з діда прадіда греко-кат. священиками Бескиди, що з них вийшов і останній губернатор „Підкарпатської Руси". Люди з тамтих сіл переходять за пропусками граничний Попрад, здебільша на відпусти, які тут називають „кермашами". Відпуст у Жеґестові-селі відбувся якраз на св. Анни, дня 8. VIII. Такий кермаш також гідний пера фейлетоніста!

С. П-ський.

Наші театри повинні скріпляти свої трупи.

ДОПИСИ ДВОХ РОДІВ

До редакції приходять по черзі такі дописи: то нарікання, що наші деякі театри сходять на найгірші базарні „шміри" то панеґірики з нагоди такої-то вистави, яка стягнула всю добірну публику містечка Н. і яка пригадала суспільности, що наше театральне мистецтво треба підтримати матеріяльно і морально. Нелегко поміщувати критики, що шкодять нашим театрам матеріяльно, нелегко поміщувати і реклямові статті, що роблять моральну школу... громадянству.

Виступати проти театрів, що навіть не заслуговують на цю назву, можна легко — напишеш статтю і готово. Але... кожний хоче заробити на хліб і кожний заробляє, чим і як може. Прикро слухати, що мандрівні буди з доби Гаркуна-Задунайського підривають добру славу наших добрих труп. Та як інформувати про це публику, що йде за бульварною реклямою? Відомо, що чим гірший театр, тим зручніше вміє себе реклямувати.

СПРОБА ОБЄДНАННЯ І СВОБІДНА ІНІЦІЯТИВА.

Буває нерідко, що добрі актори переходять на якийсь час із кращої трупи до гіршої тому, що пересварились і імя їх на афішах збиває з пантелику публику, яка гадає, що має до діла з доброю, добревідомою трупою. Наше громадянство на провінції знає вже з досвіду, які бувають ріжні мотиви, чому інтеліґент, що і тужить за театром, часто побачивши старий репертуар або пригадавши собі останню виставу — воліє таки заграти в карти чи піти на прохід.

Була цього року спроба обєднати наші театри в один союз із двома-трьома добрими трупами, що вели би працю за порозумінням, вимінювали між собою артистів, розділяли репертуар тощо. До цього почину, над яким радили представники ріжних театрів і „Кооперативи Український Театр" у Львові, поставилися деякі досвідчені артисти з застереженням. Лякались, що кращі театральні гурти можуть легко підпасти під вплив випадкових, нефахових людей, вибраних більшістю або що така спільна орґанізація втратить свою ініціятиву.

До обєднання не дійшло і ріжні трупи надалі ведуть конкуренційну боротьбу, інколи навіть „партизантку".

СУПЕРНИЦТВО.

Суперництво у мистецтві завсіди корисне, але не тоді, коли занадто голосно починає промовляти шлунок. Тоді нема часу на самокритицизм ані на спокійну працю. А все-ж приходять моменти просвітку: артисти, що хотять боротись за своє становище, приходять до пересвідчення, що нема кращого на це засобу, як поставити свій театр на відповідному рівні.

Навіть добрі трупи не можуть рахувати на постійний успіх, коли не відновляють невпинно свого репертуару і коли не мають відповідних сил, що могли б цей репертуар здійснювати. Саме тепер бачимо у нас таке, що деякі наші трупи тримаються двома-трьома добрими акторами, а решта це тільки допомагачі, артисти поневолі або по непорозумінню.

ЧИ ДВІ ТРУПИ ПОРОЗУМІЮТЬСЯ?

Саме зачуваємо, що дві найкращі трупи „Театр ім. Тобілевича" і „Заграва" хотять зробити спробу порозуміння: чи не вдалось би їм скріпити себе, якби притягли до одного ансамблю ті кращі сили, що дають змогу поширити і поправити репертуар. „Театр ім. Тобілевича", що має робру традицію і не понизив досі своєї фірми потребував би одного-двох наскрізь драматичних артистів, ще й режисера, щоб утримати добре імя театру, що вміє дати врядигоди і свіжий, новий мистецький твір

СМАК ПУБЛИКИ І МИСТЕЦТВО.

Ніхто не може робити докорів театрові, що йде за смаком публики, яка любить речі легкі для розваги і воліє дурну оперетку від поважної, але важкої драми. А проте є й частина публики, що може виповнити салю на два-три вечорі, коли на афішах видніє поважна песа.

Додаймо до цього ролю преси і тої частини громадянства, що журиться справжнім розвитком театру. Як можна закликати загал, щоби підтримував театральне мистецтво, коли репертуар театру йде по лінії провінціональної шміри? Бувають випадки, коли преса з найбільшого вирозуміння для скрутного становища артистів мусить промовчувати деякі вистави, що не приносять театрові ніякої чести

РЕПЕРТУАР І АРТИСТИ.

Нема доброго репертуару без добрих артистів і доброго режисера. У інтересі самої театральної трупилежить, щоби притягти до себе якнайкращих артистів і доповнити свої сили талантами іншого роду. Тому, що наш театр поневолі мусить єднати легку оперетку з поважнішою драмою та комедією, мусить трупа обєднувати й артистів ріжного типу.

Добре складений ансамбль завсіди виправдає себе касово і з погляду мистецтва. А що найважніше: заохотить авторів і перекладачів постачати йому песи, навіть безплатно. Сама думка, що песу добре виконають, заступить неодному гонорар.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 13. СЕРПНЯ 1934.

Д-р мед. РОМАН ҐОЦЬКИЙ. 3)

Інстинкт аґресії.

(Психольоґічний нарис.)

Віра комуністів. — Суспільна ворожнеча. — Втеча перед дійсністю.

Комуністи вірять, що найшли шлях до спасення від зла. Людина — кажуть вони — добра, але устрій приватної власности зіпсував її вдачу. Посідання приватного добра дає одному силу і через те спокусу знущатися над ближнім. Той, що його виключено від посідання мусить бунтуватися проти гнобителя. Якщо знищимо приватну власність й зробимо все добро спільним і всі користатимуть з нього, тоді зникне нехіть і ворожнеча між людьми. Тому, що всі потреби будуть заспокоєні, ніхто не матиме причини добачати у другій людині ворога. Тут не можемо переводити економічної критики комуністичної системи. Але психольоґічну передумову комунізму може визнати за безпідставну ілюзію.

Якщо скасуємо приватну власність то відтягнемо людському руїнницькому інстинков. один із його знарядів, певно, що сильний, але не найсильніший. Ріжниці щодо сили і впливів залишилися по своїй суті незмінні й саме вони для злого вживають руїнницького інстинкту. Він не повстав з причини власности. Руїнницький інстинкт панував безмежно в первісних часах коли власність була ще дуже слаба; він появляється в дитинстві, творить осад ніжних і любовних відносин між людьми може за одиноким винятком любовного відношення матері до сина.

Коли заперечимо право до особистого матеріяльного добра то залишиться привілей сексуальних взаємин, який мусить бути джерелом найсильніших заздрощів і інтенсивної ворожнечі між рівнопоставленими людьми. Коли сексуальне життя стане зовсім вільне, коли уневажнимо і цей привілей, скасуємо рідню, ту зародкову клітину культури, то справді не можна передбачити, якими новими шляхами піде культурний розвиток. Але одного можна сподіватися, що руїнницький інстинкт піде вслід також туди. Спір, незгода, пролив крови належатимуть і в майбутньому до реквізитів людської траґікомедії. До цього часу практичний марксизм відвертає позапартійно руїнницькі нахили, що загрожують кожній спільноті, спираючись на ворожнечі бідних проти багачів, дотепер безсилих проти колишніх володарів, а за страждання і брак засобів у теперішності дає відшкодування у формі обіцянки іншого ліпшого, ідеального світа. Той рай має бути на землі і його ворота мають отворити скорше чи пізніше. Відомо, що життя небагато своїх обітниць дотримує; суттєва частина нашого щастя полягає на самообшуці і даремнім сподіванні. Саме тому, що життєва дійсність дає небагато то людина живе мистецтвом, фантазією, які переносять людину в царину недійсности. Тому, що рай на землі неможливий то людина вишукує його у майбутній державі.

Людям не легко перемогти у собі руїнницький інстинкт; вона не почувала би себе вдоволена. Завсіди можливе звязати більший гурт людей взаємною любовою, якщо залишаться інші гуртки для заспокоєння руїнницького інстинкту.

Навіть сусіди і близькі групи дражнять себе взаємно та глузують одна з одної як от англійці і шотляндці, еспанці і португальці, славяни і жиди і т. і. Це вигідне і розмірно нешкідливе заспокоєння руїнницького інстинкту дозволяє членам ріжних ґруп легше триматися разом. Ще інтенсивніше заспокоюють свій руїнницький інстинкт ті народи, що живуть з собою у постійній ворожнечі, як це бачимо на нашій рідній землі. Можна проголошувати найгарніші гасла культурної толеранції, а в практиці вести найзавзятішу тактику наступу, знищування культурного, економічного, духового і наскрізь фізичного.

Причини неможливости „згідливого життя" є в людській душі себто в руїнницькім інстинкті. Ідея „згідливого співжиття" мусілаб спиратися на рівнім поділі майна, сили, впливів себто це бодай покищо політична утопія. Неможливо викорінити руїнницький інстинкт, коли його плекаємо в собі та довкола себе, неможливо зрозуміти чужі, суперечні, національно-політичні ідеали і цінности, коли ми надихані ідеалами агресії. Людина рідко здібна зрозуміти інший погляд поза своїм і признати іншому рацію істнування. В малих річах загальна поверховність думки, не так часто поднибування вибачливість і толеранція та рідка прихильність помагають покласти міст над пропастю невирозуміння. У великих річах, а саме в політичних, соціяльних, релігійних і расових конфліктах, суперечних змаганнях народів і покоління взаємне зрозуміння рідко можливе. Слабі чисельно або історично народи часто мусять рятуватись пацифістичними, гуманними гаслами в обороні перед сильнішими. Але багато чисельні, що живуть компактною масою на якійсь території часто мусять забувати про все інше коли приневолені шукати для свого фізичного істнування нових територій.

(Докінчення буде)

Десять літ миру.

Льойд Джордж в інтерво з кореспондентом парисього „Пті Журналю" заявив: „Сьогодні Німеччина ще не всилі вести війну. Годжуся з тим, що можливі вже є психольогічні передумовини до ведення війни, але в часі війни грають велику ролю матеріяльні передумовини. Тому не вагаюся зложити народом запевнення, що на протязі найближчих 10 літ не будемо мати війни".

Перехід москвофілів у Галичі на православія.

Православний архимандрит Фільотей зі Львова посвятив у неділю 5. серпня ц. р. православну парохію в Галичі. Після смерти пароха москвофіла о. Миколи Винницького частина обаламучених москвофілів перейшла на православія. Православний митрополит Діонізій прислав на православного пароха місіонаря Новицького.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

На стяжці спогадів.

Діялося це в Москві в р. 1897. В трупі Мороза були вже з галичан: Фішерівна, Стечинська і Ніжанковський. Касиненко переживав глибоке горе нещасного кохання; перебував над Чорним Морем. Кость Підвисоцький був іще в Галичині та розвідувався письменно, якби то і чи варто їхати до Мороза. Бо був непосидющий і любив мандрувати з театру до театру. Написав листа до члена Морозової трупи К. Писанецького-Ванченка (мимоходом кажучи автора нагородженої у нас на конкурсі драми „Мужичка") листа, в якому зі сердечною злобою випитується подрібно і з окрема про всіх галичан.

Писанецький відчитує вголос той лист старій Стечинській, маркуючи сильніше речення, де про неї бесіда: „Що робить наша стара сирота Стечинська?" Так ніби мало бути в листі. Стечинська н свидержала: в очах її блиснули сльози.

— Сердечний Кость, не забув за мене; певно і вся Галичина мене згадує — сказала зворушена.

Від Писанецького бере лист Фішерівна і читає вдруге, та речення про Стечинську виходить інакше: „Що робить наша стара сорока Стечинська?

Бідна „Стецьова" знову вийшла з рівноваги. Очі в неї блиснули і різнула зміненим голосом:

— А чорти взялиб того старого інтриганта! І тут мені не дає спокою...

•

Давав наш театр вистави в Геребові в заїзді Рудольфа. За кулісами були двері, що ними входилося просто до шинку. Очевидно трудно було не користуватися такою вигодою.

Грали комедію, в якій Тит Гембицький відтворював війта. Після другої дії замовив собі старий гальбу пива.

Та між діями не було зміни декорації, антракт був коротенький, віділявся дзвінок, завіса пішла в гору, а Гембицький, не діждавшися пива, вийшов на сцену.

За мить явився за кулісами жидок з пивом, став зваироти за Гембицьким, а побачивши його на сцені, не надумуючись ні хвилини, виніс йому пиво на сцену...

Ситуація була розпучливо-комічна.

Війт відправив жидка зі сцени й акція покотилась дали...

Тиберій Горобець

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17 від 9—1 і від від 3—6. Пльомбовання зубів, штучні зуби в золоті, плятині і кавчуку. Н а с с.** 33 3—3

— **О. Бережницька,** Львів, Пекарська 35/1, трамваєва зупинка вул. Гофмана, поширила свою виробню капелюхів і поручає великий вибір елєгантних фасонів від 5 зол. до найвибагливіших моделів. Всякого рода замовлення, як прим. шлюбні капелюхи, жалобу виконує терміново. Приймає перерібки. Наука модиярства. Свій до свого! 147

— **Метереольоги заповідають від 15. серпня погоду.** Від 15. серпня заповідають метереольоги постійну погоду. Від 15. серпня починається також третій, найдешевший, сезон у **Черчі.** Всі немічні на гіхт, Іскіяс, ревматизм, нирки, шлунок, нерви та жіночі недуги повинні покористуватись найкращою нагодою дешевого й вигідного лікування в погідний, гарний час.

— **Марія Сокіл і Антін Рудницький в берлінському радіо.** Як довідуємось, наші відомі артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький, дістали запрошення на низку концертів в берлінському радіо (Deutschlandsender). Перший з них п. н. **„Українська народня музика"** відбудеться вже в найближчий **четвер 16-го ц. м.** в год. 17.50 і тріватиме **50 хвилин** (найдовший час для сольових авдицій в берл. радіо). Програма концерту (яка складається з обробіток наших нар. пісень, чи з творів, які використовують нар. теми) така: 1) Барвінський: Чи ти вірно мене любиш; Ой ходить сон; Ревуцький: Як ми прийшла карта — М. Сокіл (при фортепяні: А. Рудницький); 2) Барвінський: Мініятури на теми нар. пісень (Танок, Лірницька пісня, Гумореска, Думка, Марш) — А. Рудницький; 3) Ревуцький: Червона рута; Барвінський: Ой зійди, зійди; Ревуцький: Їхав стрілець на війноньку — М. Сокіл; 4) Рудницький: Варіяції на тему „Ой там зажурились..." (2-га частина фортепянової сонати) — автор; 5) М. Колесса: Пять лемківських пісень — М. Сокіл; 6) Барвінський: Вийшли в поле косарі; Ревуцький: На вулиці скрипка грає; Лисько: Не стій вербо — М. Сокіл. — Концерт попередить коротке вступне слово Антона Рудницького, який даватиме теж пояснення поміж окремими точками. Наскільки нам відомо, буде це перша авдиція української музики в берлінському радіо, з такою великою і довгою програмою.

— **Кара за академію в честь еп. Бучка.** На св. Івана, 7. липня ц. р. відбулося в Колодіївці пов. Скалат посвячення новозбудованої церкви, яке довершив Преосв. о. д-р Іван Бучко в асисті численного духовенства. Тому, що того дня припадали іменини єпископа, священики і населення вважали вказаним привитати його з іменинами, влаштовуючи в його честь академію. Влада про це була повідомлена і цього свята не заказала, отже воно справді відбулося. Тільки місцева поліція робила великі перепони, розганяючи дітвору, що рада була бути близько єпископа, не дозволяючи на святочне привитання єпископа при його приїзді до села і т. д. Пізніше після свята розпочала тяганину людей на протоколи, а тепер старосто в Скалаті покарало місцевого пароха о. Івана Цимбалу за влаштування цеї академії в честь еп. д-ра Бучка грівною в квоті 50 золотих або 5-дневним арештом. Зголошено відклик і справа знайдеться невдовзі в окр. суді в Тернополі.

— **Відкликані концерти.** З Головної Управи „Р. Ш." повідомляють, що академії в честь Маркіяна Шашкевича, які мали уладити повітові Кружки „Р. Ш." та питомці Богословської Академії у Львові в часі між 10. серпня до 9. вересня ц. р., з богатьох непередбачених причин не відбудуться.

— **„Замах", якого не було.** Минулого місяця польські ґазети, а то „І. К. Ц." і „Ґазета Порання" принесли сенсаційну вістку про „Замах на учительку в Пукові". Як виглядав цей „замах", пишуть нам ось що: Місцева учителька п. Зонька Макойдівна, (родом з недалекого села Кліщівної, де живуть її родині, українці, греко-католики), йшла в товаристві урядинчки почти дорогою поза село. Пастухи, що сиділи в рові біля дороги, стали, коли учителька їх минула, співали пісоньку: „Пані чорна; купила си жерва, тай буде дерти до самої смерти". Тоді учителька вернулася і почала сваритися з пастухами по польськи, лаючи та уживаючи при тім чемних зоольогічних назв. Розуміється, що й пастухи почали відгризатися і нібито котрийсь із них мав сказати: „Ляхи за Сян", як твердить учителька. Негайно вона донесла про це до поліції, яка й перевела докладне доходження. Після переслухання пастухів всі добре насміялися і справа пішла в забуття, аж тут появилася в польських ґазетах сенсаційна вістка, що є цілком неправдива.

— **Заповідають ранню зиму.** В деяких сторонах на Волині появилися в лісах підпеньки і то ще в половині липня. Звичайно ті гриби появляються з кінцем серпня. Селяни віщують з того ранню зиму. В жовтні ц. р. мають впасти сніги.

— **Полковник шматярем.** Перед кількома днями помер у Станиславові один шматяр, який перед смертю вручив своєму приятелеві золотий перстень з брилянтом. Іван Іванович Равецький признався, що за царських часів був у Казані полковником. Большевики арештували його і замкнули його до вязниці. Що сталося з дружиною і донькою це знає. Після знущань у вязниці полк. Равецького вислали на Соловки, звідкіля пощастило йому втекти до Польщі. Заблукавши до Станиславова перепродував старе залізо і шматки та таким чином заробляв на прожиток. І хоча нераз примирав з голоду, не хотів продати дорогої памятки гарних минулих років — золотого перстеня та беріг його мов ока в голові.

— **18 трупів добули з автобусу.** Після довгих важких зусиль добули нарешті в пятницю пол. автобус, що втопився перед трьома днями в Буві. Знайшли в ньому 13 осіб, а пять осіб добули з болота біля автобусу. Стверджено, що автобусом їхало 21 осіб, з яких 18 згинуло. Між ними згинула теж жінка і донька власника автобусу, Осипа Каращевського, який врятувався. З автобусу добуто трупа купця Ізраїля Левінського, що віз 12.000 зол. на покриття своїх зобовязань. Вірителі Левінського прибули на місце катастрофи, щоби взяти від нього гроші. Одначе цьому спротивилася поліція, яка всі найдені при трупах гроші і інші предмети передала до судового депозиту.

—о—

Із судової салі.

ВІДГОМІН КАНОНІЧНОЇ ВІЗИТАЦІЇ ЕП. БУЧКА В НОВОСЕЛЕЦЬКОМУ ДЕКАНАТІ.

Староство в Скалаті покарало грівною по 25 зол. або 3-денним арештом Василя Осичку і Івана Бойка, господарів зі Супрунівки, пов. Скалат, за проступок зі ст. 7. закону про збори за недозволене влаштування зібрання під голим небом (бандерії) в часі канонічної візитації єпископа о. д-ра Івана Бучка в Супрунівці дня 17. травня ц. р., при чому бандеристи були, мовляв, в козацьких строях і везли напереді жовто-блакитний прапор, що староство вважає теж карігідним.

Проти цього карного наказу засуджені зголосили відклик, через що дня 10. серпня ц. р. відбулися в окружному суді в Тернополі (окр. судія Мешковський) дві розправи, на котрих обвинувачених боронив пос. д-р *Степан Баран.*

Обвинувачені до вини не почувалися. Обв. Осичка, підстаршина УГА, опісля вислужений підстаршина польської артилерії, проводив бандерією числом 23, а поліція дала дозвіл на 25. На заді походу їхало теж 24 їздців, яких він не огранізував і не бере за них відповідальности. Деякі їздці були убрані в червоні або сині штани так, як були вбрані бандеристи в часі візитації еп. Лісовського перед кількома роками в Збаражчині і в часі минулорічної візитації еп. Бучка в Скалатщині. Обв. Бойко і за везення українського прапору в бандерії борониться тим, що віз синій прапор в церкви з написом УМХ, з впрочім і везення жовто-блакитного прапору в бандрії не є, на його думку, карігідне. Переслухані два свідки, 64-літній Іван Осичка і 62-літній Іван Байла зі Супрунівки ствердили, що памятають добре, як перед 50 роками була у їх селі канонічна візитація, то вже тоді була бандерія в козацьких строях зі жовто-блакитніми прапорцями, а люди не казали, щоби тоді за те когось покарали, як тепер.

Оборонець д-р Баран поставив внесок за переслухання свідків Михайла Чайковського й Івана Берези зі Супрунівки, о. провінціяла Бернардинів Маґовського з Яцовець і о. Богдана Цурковського з Богданівки на ствердження оборони обвинувачених. Розправу відложено на 12. жовтня ц. р. для переведення нових доказів.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЯКБИ Я ХОТІЛА", комедія на 3 дії *Поля Жеральді*.

Автор із добрим іменем його песи йдуть на офіціяльній паризькій сцені державної „Французької Комедії"; його збірочка поезій „Ти і я" мала один із найбільших книгарських успіхів, які можуть мати поезії між публикою. Ясно, що вони були легкі і приємні.

Комедія, ще й париська, не має інших прикмет. Жеральді взяв собі за тему нелегке питання: чому чесна, дуже гарна жінка, закохана у свому чоловіці, який і її дуже кохає, не розбудже часто своєю красою бажань, які виринають у мужчині мимохіть на вид інших жінок, менше гарних? Свідомість, що вона подобається тільки одному, болить її і вона хоче перевірити свої привабливі. Каже на мить „Якби я хотіла..." і попадає у несподівані конфлікти. Хотіти — мало, треба мати в собі ще „щось", що емануе флюідом із усієї істоти жінки, яка подобається на перший погляд.

Перші дві дії, головно експозиція, майстерно збудовані. В останній автор витратив уже всю енергію і пішов по лінії шаблонового „геппіенду". А проте публика до останньої хвилини бавилася дуже добре. Головні ролі мали дуже добрих артистів: Невярович i п. Нічевський; не гіршi були п. М. Чайковська і Кавський. *м. р.*

—o—

СПОРТ.

С. К. Русь — Бочкай 4 : 3 (1 : 2).

В неділю 5. серпня п. р. відома наша дружина С. К. „Русь" на Закарпатті перемогла мадярську дружину „Бочкай", яка займає в першій лізі мадярських професіоналів почесне третє місце й належить до найкращих дружин Европи. Цяж сама дружина в ненайкращому складі перемогла на весну львівську Погонь 2 : 1, тимсамим перемога Русі набирає більшого значіння. Русь грала незвичайно жертвенно й годі когонебудь з її грачів вирізнити. — Гра йшла зі змінним щастям так, що годі сказати, котра з дружин мала більшу перевагу. Ворота для Руси добули Кобзяр 2, а Криж 1. і Суковський 1. Публики поверх 3 000.

Чотирозмаг найкращих дружин серед. Европи.

В днях 19. і 20. серпня відбудеться в Дебречині турнір копаного мяча з нагоди відкриття стадіону. — Участь в тім турнірі беруть: **Гунгарія і Бочкай (Будапешт), Венна (Відень) та Русь з Ужгороду**.

Чорноморці — Тризуб.

Відплатні змагання за першенство У. С. С. відбудуться в неділю 12. п. м. на грищі Т. С. Л. — на Левандівці в год. 12·45. Ці змагання рішатимуть мабуть про добуття мистецтва першої групи.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ.

Відбудуться в неділю 12. п. м. на трасі Львів — Яворів — Львів. Старт в год. 8. рано. Приїзд сподіваний біля год. 11—11·30.

Сян (Перемишль) — Корона (Самбір).

Треті рішаючі змагання за право участи в фінальних розгривках за вхід до Окружної ліги, відбудуться у Львові в неділю 12 серпня п. р. на грищі „Цитаделя" в год. 11. рано.

Комунікат спорт. Реферату.

Продовжується речинець зголошень до **Краєвих Ситківкових Змагань до 15. п. м.**

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ПЕРША ЛЕМКІВСЬКА ЧИТАНКА. Львів, 1934. Накладом І. Тиктора. Стор. 64, 8°

ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ матеріяли до історії українського війська. Збірник 4. Каліш, 1934. Видає Українське Воєнно-Історичне Товариство. Стор. 270 + 8 ф. 8°

Микита Магир: КАЗКА ПРО ЗОЛОТУ РИБКУ. Львів, 1934. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 32, ф. 16°

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича. Снятин:

12. VIII. „Мазепа."
12. VIII. „Залізна острога" в селі Карлові о год. 3 попол.

Заболотів:

13. VIII. „Корневільські дзвони".
14. VIII. „Товариш".
15. VIII. „Королева кіна".
16. VIII. „Детектив".
17. VIII. „Залізна Острога".

Зі Заболотова їде театр до Коломиї.

Великий Міський Театр.

Неділя, 12. VIII. год. 4 поп. „Голуба кров" вистава львосвана.
Неділя, 12. VIII. год. 8·30 веч. „Ялт любови" вистава львосвана.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 12. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.
Понеділок, 13. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

Кіна.

АПОЛЬО: „Пат і Паташон композитори".
АТЛЯНТИК: „Карієра Анни Карвер".
ВАНДА: „Дівчина з гір" і „Рінальдо Рінальдіні".
КАСІНО: „Жінки в його житті".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Омана щастя" і ревія.
МІРАЖ: „Роскішна пригода" і Фліп та Флап.
МУЗА: „Дама з нічного клюбу".
ПАН: „Зде кохання" і „Бастер Кітон одружується".
ПАЛЯС: „При замкнених дверях".
ПАСАЖ: „Манджурія горить" і ревія.
РАЙ: „Спів, цілунок, дівчина".
СВІТ: „Сни Індії" та „Фліп і Флап".
СОНЦЕ: „Блиски та тіні кохання", ревія.
СТИЛЕВЕ: „Банта" і ревія.
ХІМЕРА: „Жовтий детектив".
УТІХА: „Переслідувана долею" і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 12. серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, 15·30 Сучасна данська музика, 16·50 Легка музика, 20·05 Оперетковa музика, 22·00 Танкова музика, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 8·30 Органи, 9·40, 17·30 Плити, 19·15 Радіоконцерт, **Париж** (1649) 10·15 Популярний концерт. Плити, 20·00 Веселий вечір, **Гільверзум** (1875) 14·40 Концерт, **Берлін** (356,7) 14·30 Концерт, 18·40 Камеральна музика, **Гамбург** (331,9) 11·00 Концерт солістів, 16·00 Легкий концерт, **Лайпціг** (382,2) 12·00 Легкий концерт, 16·00 Радіоконцерт, **Мінхен** (405,4) 13·00 Симфонічний концерт, 15·20 Легка музика, **Осльо** (1154) 17·15 Концерт, 18·45 Камеральна музика, **Букарешт** (365) 20·15 Концерт, **Будапешт** (549,5) 12·30 Симфонічний концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт, 18·00 Танкова музика, 20·45 Комічна опера.

Понеділок, 13. серпня 1934.

Відень (506,8) 21·15 Серенада, **Прага** (470,2) 10·50, 11·00, 12·00 Плити, 11·05, 15·15 Легка музика, **Копенгаген** (205,1) 20·00 Симфонічний концерт. **Париж** (1649) 16·30 Скрипці — сонати, 18·45, 20·45 Плити, **Штрасбург** (349,2) 16·30, 18·30 Концерт, **Берлін** (356,7) 20·15 Симфонічний концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Опера Моцарта, **Букарешт** (365) 18·05, 19·15 Радіо-оркестра, **Стокгольм** (426,1) 19·30 Концерт, **Міляно** (368,6) 17·10 Танкова музика, 2·00 Камеральний концерт, **Рим** (420,8) 18·00 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 12. серпня 1934.

8·30—9·55 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·05 Метеорольоґічні вістки, 12·10—13·00 Симфонічний концерт, 13·00 „Музика наших гір" — фейлетон, 13·10—13·45 Симфонічна оркестра, 14·00 Концерт, 15·00 Казки про повінь, 15·15, 15·35 Плити, 15·25 Збіжеві ринки, 15·45 Гутірка про хліборобство, 16·00 Концерт, 17·00 Скринька для дітей, 17·10 Концерт солістів, 18·00 Останній поетичний рік у Польщі, 18·15 Танкова музика, 18·45 „Вибух війни — спогади, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Легка музика, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·12 Популярний концерт, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00, 22·30—23·30 Трансмісія з Варшави, 22·15 Спортові вістки.

Понеділок, 13. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05, Сальонова оркестра, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Легка музика, 17·00 Авдиція для дітей, 17·15 Камеральний концерт, 17·40 Спів, 18·00 Гри и приятелі і вороги, 18·15 Плити, 18·25 Фортепян, 18·45, 19·15 Трансмісія з Варшави, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·40 Плити, 19·50 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 „Психічне наставлення" фейлетон, 20·12 Концерт, 20·50 Вечірній денник, 21·02 Фейлетон, 21·12, 23·05 Трансмісія з Варшави, 22·15 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·17—5·20 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платить за:

1 л. молока	0·14	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	2·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло слаба, на молоко, сметану і на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 12. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахокомісарні „М. С." у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	(пара курят важить не менше як 1·50 кг.) за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	1 кляса	0·80	„
	II. „	0·60	„

Тенденція дещо сильніша.

Театр шукає доброго пяніста або півмістку. Зголошення слати до 12. VIII до Снятина, потім Заболотів.

Субота, 11. VIII. год. 7·30 веч. „Коби я хотіла" премієра.

ОПОВІСТКИ

До батьків і дом. надзорців кандидаток IV. і V. курсу II. держав. вчит. гімн. семинарії у Львові. П. Мін. В. і Пр. О. розпорядком з дня 17. червня р. 1934. ч. S. 2745/34 переніс від початку шк. р. 1934/35 тутешню семинарію до будинку й під управу І. держав. вчит. жіночої семинарії у Львові при вул. Сакраменток ч. 7. Дотеперішня дирекція II. держ. семинарії урядує тільки до дня 19. серпня 1934 р. Дирекція І. держав. семинарії прийме кандидатки IV. і V. курсу перенесеного заведення на основі вписів, переведених дотеперішньою дирекцією. Четвертий і пятий курс перенесеного заведення творитимуть далі II. держав. вчит. жін. семинарію, з тою тільки ріжницею, що містнтимуться в будинку І. семинарії, з управу над ними вестиме директорка І. держав. семинарії. Кандидатки IV. і V. курсу мають зголоситися з початком шк. р. 1934/35 в речинці, вказанім дирекцією державн. семинарії. **Андрохович**, директор.

Управа Української Спілки Воєнних Інвалідів 6. армії У. Н. Р. повідомляє, що в 10 годині, 30. серпня п. р. в Українській Станиці при м. Каліші відбудеться IX загальний Зїзд членів Спілки. Програма Зїзду: 1. Відкриття Зїзду. 2. Вибір мандатової комісії для перевірки реєстру членів Спілки, що мають право участи в Зїзді. 3. Вибір Президії Зїзду. 4. Відчитання протоколу VIII делегатського Зїзду з дня 6. VII. 1932 р. 5. Звіт Голови Управи Спілки про діяльність Управи Спілки за час від VIII делегатського Зїзду. 6. Звіт Скарбника Спілки. 7. Звіт Завідуючого клюбом-кантиною Спілки. 8. Доповідь Ревізійної Комісії. 9. Затвердження кошторису на наступний рік. 10. Вибори репрезентативно - виконавчих органів Спілки (Управи Спілки, Ревізійної Комісії та Колегіяльного Суду). 11. Вільні внесення. 12. Закриття Зїзду. **Управа Української Спілки Воєнних Інвалідів 6. Армії У. Н. Р.**

Доповняючі вписи до 7. клясової всенародньої дівочої школи ім. Шевченка у Львові (вул. Мохнацького 12) відбудуться в днях 15. 16. 17. і 18. серпня в ранніх годинах в д 10—12-ої, пополудні від 4—6-ої. Правильна наука починається 20. серпня. **Управа школи.** 149 1—2

Управа охоронярської семінарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95.) подає до відома заінтересованих, що кандидатки на учениці І. курсу охоронярської семінарії мають зголоситися 20. серпня в 8 год. на Богослуження, по якім відбудеться примусовий лікарський перегляд кандидаток. Письменний іспит буде 21. серпня, устний — 22. серпня. Правильна наука почнеться безпосередно по вступних іспитах. 143

Управа приватної коедукаційної гімназії **Рідної Школи в Тернополі** з правом прилюдности подає до відома, що початок шк. року 20. серпня (понеділок). Вступні іспити 20. і 21. серпня 1934.

Підготовчі курси Т-ва „Основа" для новоступаючих на політехніку починаються 13. серпня. Голоситися можна по дни між 13—14 год. пл. св. Юра ч. 5. Письменно „Основа", Львів, Політехніка.